

Vyrovnání

Po skončení vyrovnání a poté, kdy dlužník splnil vyrovnání způsobem uvedeným v usnesení, jímž konkursní soud vyrovnání potvrdil, je vztah odděleného věřitele vůči dlužníku (jenž předtím byl i osobním dlužníkem) se zřetelem k povaze zajištění (zástavní právo) pouze vztahem zástavního věřitele k zástavnímu dlužníku.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 1609/2020-605 ze dne 18.2.2021)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce VTK NCA a. s., se sídlem v O., zastoupeného JUDr. R.D., advokátem, se sídlem v P., proti žalovanému České republice - Ministerstvu financí, se sídlem v P., jednajícímu Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v P., o zaplacení částek 369.809.605,93 Kč a 909.743,96 EUR s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 7 pod sp. zn. 26 C 20/2007, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. ledna 2020, č. j. 18 Co 299/2019-645, tak, že rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. ledna 2020, č. j. 18 Co 299/2019-645, se zrušuje a věc se vrací odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Žalobou ze dne 26. dubna 2006 se původní žalobce (VÍTKOVICE, a. s.) domáhal po původním žalovaném (České konsolidační agentuře) zaplacení částek 369.809.605,93 Kč a 909.743,96 EUR, vždy s úrokem z prodlení z dlužné částky ve výši 8,75 % od 27. dubna 2006 a dále v aktuální výši odpovídající ročně výši repo sazby stanovené ČNB a navýšené o 7 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, v němž trvá prodlení žalovaného, do zaplacení. Žalobu odůvodnil tím, že:

[1] Usnesením ze dne 15. září 2000, sp. zn. 35 Kv 1/2000, které nabylo právní moci dne 11. listopadu 2000, povolil Krajský obchodní soud v Ostravě žalobci (jako dlužníku) vyrovnání.

[2] Usnesením ze dne 3. srpna 2001, sp. zn. 35 Kv 1/2000, které nabylo právní moci dne 14. prosince 2001, „Krajský obchodní soud v Ostravě“ správně od 1. ledna 2001 již Krajský soud v Ostravě (dále jen „konkursní soud“) potvrdil vyrovnání.

[3] Usnesením ze dne 9. května 2002, sp. zn. 35 Kv 1/2000, které nabylo právní moci téhož dne, prohlásil konkursní soud vyrovnání za skončené.

[4] Žalovaný přihlásil do vyrovnání (podáním ze dne 11. října 2000, ve znění podání z 23. a 25. října 2000 a 11. června 2001) pohledávku ze smlouvy o restrukturalizaci úvěru ze dne 11. června 1996 v celkové výši 1.907.346.930,98 Kč, tvořenou jistinou ve výši 1.532.090.098,88 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 375.266.272,10 Kč (dále jen „pohledávka č. 1“), podle stavu do dne 11. listopadu 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 503.900.000 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásil žalovaný pohledávku č. 1 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 zákona [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále též jen „ZKV“), tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v

katastrálním území XY podle smlouvy ze dne 3. března 1997.

[5] Žalovaný přihlásil do vyrovnání (podáním ze dne 12. října 2000, ve znění podání z 24. května 2001) pohledávku ze smlouvy o úvěru ze dne 13. července 1998 v celkové výši 1.418.006.583,49 Kč, tvořenou jistinou ve výši 1.200.000.000 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 218.006.583,49 Kč (dále jen „pohledávka č. 2“), podle stavu do dne 11. listopadu 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 1.367.324.772,14 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásil žalovaný pohledávku č. 2 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 ZKV, tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území XY podle zástavních smluv ze dne 10. května 1999 a 1. října 1999 a dále zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území XY, XY, XY, XY, XY a XY podle zástavní smlouvy ze dne 13. července 1998 a k nemovitostem v katastrálním území XY podle zástavní smlouvy ze dne 21. srpna 1998.

[6] Žalovaný přihlásil do vyrovnání (podáním ze dne 12. října 2000, ve znění podání z 24. května 2001) pohledávku ze smlouvy o úvěru ze dne 4. září 1998 (kde část úvěru byla poskytnuta v německých markách) v celkové výši 453.802.011,50 Kč, tvořenou jistinou ve výši 395.890.400 Kč a příslušenstvím (úroky, úroky z prodlení a poplatky) ve výši 57.911.611,50 Kč (dále jen „pohledávka č. 3“), podle stavu do dne 11. listopadu 2000, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o povolení vyrovnání. Co do částky 446.050.568,50 Kč (bez rozlišení na jistinu a příslušenství) přihlásil žalovaný pohledávku č. 3 jako přednostní pohledávku ve smyslu ustanovení § 54 ZKV, tedy jako pohledávku zajištěnou zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území XY podle zástavních smluv ze dne 10. května 1999 a 1. října 1999 a dále zástavním právem k nemovitostem v katastrálním území XY, XY, XY, XY, XY a XY podle zástavní smlouvy ze dne 4. září 1998.

[7] Nezajištěná část pohledávek byla vypořádána v souladu s usnesením o potvrzení vyrovnání. Zajištěné části pohledávek se toto usnesení netýkalo. Žalovaný zajištěnou část pohledávek dále (podle žalobce nesprávně) úročil jak běžným, tak sankčním úrokem a žalobce je splácel.

[8] Žalovaný jako postupitel uzavřel se společností LAHVÁRNA OSTRAVA a. s., později VÍTKOVICE HOLDING, a. s. (dále jen „společnost VH“), jako postupníkem dne 19. srpna 2003 smlouvu o postoupení pohledávky, jejímž předmětem byly mimo jiné i pohledávky č. 1 až 3, v účetní hodnotě k 30. červnu 2003, jejichž výše činila u pohledávky č. 1 částku 522.535.797,04 Kč, u pohledávky č. 2 částku 1.764.782.949,53 Kč a u pohledávky č. 3 částku 455.912.996,99 Kč.

[9] Po postoupení pohledávek bylo zjištěno, že (v celé postoupené výši) neexistují, neboť k 14. prosinci 2001 částečně zanikly ze zákona. Nebyly totiž v rozsahu, ve kterém byly přihlášeny do vyrovnání jako přednostní, zajištěny v plné výši. V části, kterou nekrylo zajištění, proto zanikly dle § 63 odst. 1 poslední věty ZKV (jehož použitelnost dovodil i Nejvyšší soud v „rozhodnutí“ sp. zn. 32 Odo 1171/2004 [jde o rozsudek ze dne 16. října 2006, který je (stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže) dostupný na webových stránkách Nejvyššího soudu]).

[10] Podle znaleckých posudků, které si žalobce nechal vypracovat, činí hodnota zajištění u pohledávky č. 1 částku 3.200.000 Kč, u pohledávky č. 2 částku 319.600.000 Kč a u pohledávky č. 3 částku 0 Kč (jelikož zástavní právo bylo zřízeno jako druhé nebo pozdější v pořadí u nemovitostí, jejichž hodnota zajištění byla zohledněna již u pohledávky č. 2). Nad tyto částky proto pohledávky zanikly (jako řádně nepřihlášené do vyrovnání) dnem 14. prosince 2001. Uvedené potvrzují i závěry zformulované v rozhodčím nálezu Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky (dále jen „rozhodčí soud“) ze dne 20. října 2004, sp. zn. Rsp 99/04, vydaném ve sporu o určení částečného zániku pohledávek (mimo jiné i postoupené části pohledávek č. 1 až 3) mezi společností VH (jako žalobcem) a žalobcem v této věci (jako žalovaným), pod bodem 49. Po 14. prosinci 2001 proto pohledávka č. 1 existovala jen ve výši 3.200.000 Kč, pohledávka č. 2

jen ve výši 319.600.000 Kč a pohledávka č. 3 již neexistovala vůbec. Po uvedeném dni se tyto pohledávky také již nemohly zvyšovat o úroky, úroky z prodlení nebo o další příslušenství. Je pravdou, že zákon nestanoví povinnost věřitele ocenit zajištění znaleckým posudkem, ale pokud tak neučiní, musí nést nepříznivé důsledky svého dispozitivního subjektivního chování; potud žalobce poukazuje na „rozhodnutí“ Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 435/99 (jde o usnesení ze dne 11. listopadu 1999, uveřejněné pod číslem 71/1999 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu) a analogicky na „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 176/2004 [jde o rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. října 2004, uveřejněný pod číslem 72/2005 Sb. rozh. obč.].

[11] Na výše uvedeném základě žalobce dovozuje, že mu vznikl nárok na vydání bezdůvodného obohacení v rozsahu tvořeném platbami na zaniklou část pohledávek, když obecně platí, že je-li plněno na základě právního titulu, který odpadl, nebo bez právního důvodu, má osoba, které bylo plněno, povinnost takové plnění vydat.

[12] Do doby, než došlo k postoupení pohledávek, plnil žalobce na tyto pohledávky přihlášené jako přednostní tak, že uhradil postupem dle § 330 odst. 2 zákona [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „obch. zák.“):

a/ na pohledávku č. 1 celkem částku 176.100.000 Kč, z toho 82.061.474,28 Kč na jistinu a 94.038.525,72 Kč na její příslušenství;

b/ na pohledávku č. 2 celkem částku 182.121.025,87 Kč, a to celou na její příslušenství;

c/ na pohledávku č. 3. celkem částku 63.911.100,06 Kč a 909.743,96 EUR.

[13] Vzhledem k tomu, že v rozsahu zajištění nebyly přihlášené pohledávky rozděleny na jistinu a příslušenství, provedl žalobce toto rozdělení pro účely určení výše bezdůvodného obohacení podle poměru, v jakém bylo příslušenství pohledávek k jistině u původně přihlášených pohledávek. Podle tohoto poměru tak:

a/ u pohledávky č. 1 z celkem přihlášených 1.907.346.930,98 Kč (100 %) jistině ve výši 1.532.080.098,88 Kč odpovídalo 80,33 % a příslušenství ve výši 375.266.272,10 Kč 19,67 %; podle tohoto poměru pak existující výši pohledávky (3.200.000 Kč) po částečném zániku pohledávky odpovídalo 2.570.560 Kč na jistině (80,33 %) a 629.440 Kč na příslušenství (19,67 %);

b/ u pohledávky č. 2 z celkem přihlášených 1.418.006.583,49 Kč (100 %) jistině ve výši 1.200.000.000 Kč odpovídalo 84,63 % a příslušenství ve výši 218.006.583,49 Kč 15,37 %; podle tohoto poměru pak existující výši pohledávky (319.600.000 Kč) po částečném zániku pohledávky odpovídalo 270.477.480 Kč na jistině (84,63 %) a 49.122.520 Kč na příslušenství (15,37 %);

c/ u pohledávky č. 3 není třeba žádné rozlišení činit, jelikož její výše je nulová.

[14] Bezdůvodné obohacení se pak rovná rozdílu mezi skutečně zaplacenou částkou na jistinu každé pohledávky a na příslušenství každé pohledávky a existující nezaniklou jistinou a příslušenstvím každé pohledávky. Takto zjištěný rozdíl (přeplatek) činí:

a/ u pohledávky č. 1 celkem 172.900.000 Kč (z toho na jistině 79.490.914,28 Kč a na příslušenství 93.409.085,72 Kč);

b/ u pohledávky č. 2 celkem 132.998.505,87 Kč (vše na příslušenství);

c/ u pohledávky č. 3 celkem 63.911.100 Kč a 909.743,96 EUR.

2. Žalovaný se v řízení bránil (též) poukazem na to, že:

[1] Žalovaný přihlásil pohledávky do vyrovnání v souladu s právními předpisy, přičemž žalobce nezpochybnil ani výši pohledávek, ani způsob jejich přihlášení. Věřitelé nejsou povinni ocenit při přihlášení předmět zajištění a podle výsledku ocenění rozlišovat v přihlášce zajištěné a nezajištěné části pohledávek. Takový postup by odporoval pravidlu vyjádřenému v § 60 odst. 1 písm. a/ ZKV. Povinnost oceňovat předmět zástavy se nepodává ani z „rozhodnutí“ Nejvyššího soudu ze dne 27. ledna 2000, sp. zn. 21 Cdo 297/99 (jde o usnesení uveřejněné pod číslem 16/2001 Sb. rozh. obč.), ve kterém Nejvyšší soud zdůraznil, že i oddělení věřitelé jsou povinni přihlásit své pohledávky do vyrovnání, čímž mimo jiné vyvrátil mylný názor, že oddělení věřitelé jsou povinni odlišit jakousi „zajištěnou“ a „nezajištěnou“ část pohledávky.

[2] Žalovaný pro potřeby ustanovení § 58 odst. 2 písm. d/ ZKV označil, do jaké maximální výše očekává uhrazení pohledávek z práva na oddělené uspokojení. Přitom je zřejmé, že v době přihlášení pohledávky do vyrovnání nelze přesně určit, kdy a do jaké míry bude pohledávka uspokojena z práva na oddělené uspokojení, a to tím spíše, že během vyrovnání ani po jeho skončení nemusí vůbec dojít k realizaci zástavního práva. Lze proto dovodit, že je na úvaze odděleného věřitele, jak odhadne maximální výši části pohledávky, která nebude uspokojena z práva na oddělené uspokojení a za kterou pak hlasuje ve vyrovnání (čemuž odpovídá i argumentace v usnesení o potvrzení vyrovnání).

[3] Ustanovení § 63 odst. 1 poslední věty ZKV (ve znění účinném od 25. října 2000) o zániku pohledávek není použitelné na vyrovnání povolené žalobci 15. září 2000, takže k zániku části pohledávek způsobem popsáním v žalobě nedošlo (ani dojít nemohlo). Ostatně, označené ustanovení neupravuje následky v něm uvedené pro případy, kdy je veden spor o pravost, výši nebo způsob přihlášení pohledávky; sankcionuje pouze ty věřitele, kteří svou pohledávku nepřihlásili včas. Přitom žalovaný odkazuje i na „rozhodnutí“ (jde o rozsudek) Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 26. srpna 1999, sp. zn. 25 Co 406/99, uveřejněné v časopise Soudní rozhledy číslo 1, ročník 2000, podle kterého:

„Pravomocné skončení vyrovnacího řízení má jiné právní následky pro pohledávky, které byly předmětem vyrovnacího řízení, a jiné pro ty, které jeho předmětem nebyly. Pohledávky, které byly předmětem vyrovnacího řízení, se uspokojují jen částkou stanovenou ve vyrovnání, a povinnost dlužníka zaplatit neuhrazený zbytek zaniká [§ 63 odst. 1 cit. zák. (rozuměj ZKV)]. Pohledávky, které předmětem vyrovnacího řízení nebyly, však nadále trvají. To vyplývá z ustanovení § 63 cit. zák. (rozuměj ZKV), které nestanoví pro tyto pohledávky žádný zvláštní režim. Z toho tedy pak vysvítá, že po skončení vyrovnání je jejich osud stejný jako před jeho zahájením.“

[4] Rozhodčí nález ze dne 20. října 2004 je důsledkem sporu mezi mateřskou a dceřinou společností, účelově vyrobeného se záměrem oslabit procesní postavení žalovaného a není pro žalovaného závazný. Rozhodčím nálezem ze dne 8. prosince 2004, sp. zn. Rsp 160/04, naopak rozhodčí soud zamítl žalobu společnosti VH vůči žalovanému.

3. Obvodní soud pro Prahu 7 (jehož věcnou příslušnost k projednání sporu založilo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. prosince 2006, č. j. Ncp 3090/2006-225) rozsudkem ze dne 28. ledna 2009, č. j. 26 C 20/2007-269:

[1] Zamítl žalobu v plném rozsahu (bod I. výroku).

[2] Rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

4. Obvodní soud již o věci rozhodoval jako se žalovaným s Českou republikou - Ministerstvem financí, která se stala právním a procesním nástupcem původního žalovaného (jenž zanikl 31. prosince 2007)

na základě usnesení obvodního soudu ze dne 28. května 2008, č. j. 26 C 20/2007-238.

5. K odvolání žalobce Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 24. června 2009, č. j. 18 Co 207/2009-306:

[1] Potvrdil rozsudek obvodního soudu ze dne 28. ledna 2009 (první výrok).

[2] Rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

6. K dovolání žalobce Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 21. prosince 2011, č. j. 29 Cdo 5026/2009-335 posléze uveřejněným pod číslem 69/2012 Sb. rozh. obč. (dále též jen „R 69/2012“), zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení.

7. Rozsudkem ze dne 23. října 2013, č. j. 26 C 20/2007-436, obvodní soud:

[1] Zamítl žalobu v plném rozsahu (bod I. výroku).

[2] Rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

8. K odvolání žalobce odvolací soud rozsudkem ze dne 7. května 2014, č. j. 18 Co 139/2014-461:

[1] Potvrdil rozsudek obvodního soudu ze dne 23. října 2013 (první výrok).

[2] Rozhodl o nákladech odvolacího řízení (druhý výrok).

9. K dovolání žalobce Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 31. října 2017, č. j. 29 Cdo 4659/2014-498, zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení.

10. Rozsudkem ze dne 24. června 2019, č. j. 26 C 20/2007-581, ve znění usnesení ze dne 19. září 2019, č. j. 26 C 20/2007-598, obvodní soud:

[1] Uložil žalovanému zaplatit žalobci do 3 dnů od právní moci rozhodnutí částky 369.809.605,93 Kč a 909.743,96 EUR, vždy s příslušenstvím tvořeným specifikovaným zákonným úrokem z prodlení za dobu od 27. dubna 2006 do zaplacení (bod I. výroku).

[2] Rozhodl o nákladech řízení (bod II. výroku).

11. Obvodní soud již o věci rozhodoval jako s žalobcem se společností VH, a to na základě usnesení obvodního soudu ze dne 31. května 2018, č. j. 26 C 20/2007-521.

12. Obvodní soud - vycházejí z ustanovení § 28 odst. 1, § 52 odst. 2 písm. f/, § 53 odst. 2, § 57 odst. 1, § 60 odst. 1 písm. a/ a § 53 ZKV (ve znění účinném do 24. října 2000) a z ustanovení § 451 a § 458 odst. 1 zákona [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“), a dovolává se závěrů formulovaných v rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Odo 1756/2006 (jde o rozsudek ze dne 28. února 2007, uveřejněný v časopise Soudní judikatura číslo 6, ročníku 2007, pod číslem 94), a ve zrušujících rozsudcích Nejvyššího soudu v této věci - dospěl po provedeném dokazování k následujícím závěrům:

13. Žalobce (správně právní předchůdce žalobce) jako vyrovnací dlužník poskytl žalovanému (správně právnímu předchůdci žalovaného) plnění na úhradu dluhu z obchodního závazkového vztahu v rozsahu, v němž dluh zanikl splněním potvrzeného vyrovnání. Šlo tedy o plnění bez právního důvodu. Po skončení vyrovnání měl žalovaný pouze právo na uspokojení pohledávek ze zpeněžení zástavy (v rozsahu určeném hodnotou zástavy). Osobní závazek dlužníka (žalobce) vůči tomuto věřiteli (žalovanému) zanikl splněním potvrzeného vyrovnání v rozsahu, v němž žalovaný

nebyl povinen k jeho splnění podle obsahu vyrovnání.

14. Vyrovnání se netýkala pouze zástavní pohledávka. Z ustanovení § 53 odst. 2 ZKV vyplývá, že úroky, včetně úroků z prodlení ode dne, kdy povolení vyrovnání nabylo právní moci, jsou z vyrovnání vyloučeny a právo na ně zaniká dnem, kdy nabylo právní moci usnesení o potvrzení vyrovnání, což se týká všech pohledávek, včetně těch s právem na oddělené uspokojení.

15. Žalobcův nárok je (tedy) důvodný, neboť po skončení vyrovnání plnil žalovanému na pohledávky, které měly být uspokojeny pouze ze zástavy (z nemovitostí).

16. Obvodní soud nepřikročil k zadání znaleckého posudku, jenž by učil hodnotu zástav, když má (na základě výše uvedeného) za to, že veškerá žalobcova plnění žalovanému v době od 30. dubna 2002 do 27. června 2003 (422.132.126 Kč a 909.743,96 EUR) byla plněním bez právního důvodu (žalobce mohl požadovat i více).

17. Námitka promlčení vznesená žalovaným není důvodná.

18. K odvolání žalovaného Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 22. ledna 2020, č. j. 18 Co 299/2019-645:

[1] Změnil rozsudek obvodního soudu ze dne 24. června 2019, ve znění usnesení téhož soudu ze dne 19. září 2019, tak, že žalobu zamítl (první výrok).

[2] Rozhodl o nákladech řízení před soudy všech stupňů (druhý výrok).

19. Odvolací soud již o věci rozhodoval vůči společnosti VTK NCA a. s. (coby novému žalobci), a to na základě usnesení, které vyhlásil (aniž je následně písemně vyhotovil, uváděje, že je odůvodní v rámci rozhodnutí o věci samé) v průběhu odvolacího jednání, jež se konalo dne 22. ledna 2020 (č. l. 642 p. v.).

20. Odvolací soud – vycházející z ustanovení § 3 a § 451 obč. zák. a ze závazných právních názorů Nejvyššího soudu v této věci – dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

21. Žaloba o vydání bezdůvodného obohacení není důvodná, když po zániku pohledávek dnem 14. prosince 2001, kdy nabylo právní moci „usnesení o vyrovnání“ správně jde o usnesení o potvrzení vyrovnání; nepřesné spojení „usnesení o vyrovnání“ používá odvolací soud pro usnesení o potvrzení vyrovnání i v dalších částech odůvodnění a Nejvyšší soud již nepokládá za účelné tuto chybu opakovaně vysvětlovat (dále již bude bez dalšího užito správného tvaru):

[1] Žalovaný neuplatnil vůči žalobci žádnou další pohledávku, která by nebyla předmětem řízení o vyrovnání (odvolací soud užívá výrazy „žalobce“ a „žalovaný“ i pro jejich právní předchůdce a takto je třeba je chápat v dalším textu, včetně pasáží formulovaných jako vlastní závěry Nejvyššího soudu).

[2] Žalovaný neuplatnil vůči žalobci žádné další úroky (smluvní, sankční, nebo z prodlení), které by nebyly předmětem řízení o vyrovnání [od doby cca půl roku před právní mocí usnesení o povolení vyrovnání již takové úroky ani nenabíhaly (žalovaný je nevyčísloval)].

22. Žalobce skutkově vymezoval žalobu v souladu se svým původním právním názorem (jemuž Nejvyšší soud nepřítakal), že žalovaný přihlásil své pohledávky do vyrovnání chybně, (bez rozlišení zajištění pohledávek). Dovožoval, že rozdíl mezi znaleckým oceněním zastavených nemovitostí a výší pohledávek přihlášených žalovaným do vyrovnání jako přednostních, je pohledávkou, kterou žalovaný řádně nepřihlásil do vyrovnání, takže zanikla. Plnění, které zaplatil, mělo představovat

částku, o kterou se žalovaný v této výši bezdůvodně obohatil na jeho úkor. Také z dalších žalobních tvrzení (a důkazů připojených k žalobě) se podává, že k údajnému zániku pohledávky v podobě příslušenství mělo dojít zpětně, právní mocí usnesení o potvrzení vyrovnání, v souvislosti s údajně částečně chybnými přihláškami pohledávek č. 1 až 3.

23. Žalobce netvrdil, ani neprokazoval, že žalovaný nepřihlásil pohledávky vůbec, nebo že je přihlásil opožděně, a že by žalobce nějaké takové pohledávky splácel (že byla naplněna skutková podstata ustanovení § 56 odst. 1 a § 58 odst. 1 ZKV). Žalobce (jenž byl zástavním i osobním dlužníkem žalovaného) též netvrdil, ani neprokazoval, že splácel jiné pohledávky než ty, které žalovaný (jako jeho zástavní i osobní věřitel) přihlásil do vyrovnacího řízení cca půl roku před právní mocí usnesení o potvrzení vyrovnání.

24. Jestliže žalobce podle potvrzeného vyrovnání zaplatil žalovanou částku žalovanému v době po 14. prosinci 2001 (od 30. dubna 2002 do 27. června 2003), pak pouze plnil, co po právu (dle obsahu vyrovnání) plnit měl; srov. R 69/2012 (první zrušující rozsudek Nejvyššího soudu). Odchylné znalecké ocenění zástav, vypracované po právní mocí usnesení o potvrzení vyrovnání, je pro posouzení důvodnosti žaloby irelevantní. Plnil-li žalobce jen to, co dle obsahu vyrovnání plnit měl, nemohl se žalovaný těmito částkami bezdůvodně obohatit.

25. Usnesení o potvrzení vyrovnání se opírá o řešení, které navrhl dlužník (žalobce). Požaduje-li žalobce nyní revizi hromadně dohodnutého a schváleného řešení jeho úpadku tím, že se domáhá vrácení části plnění, které splnil dle potvrzeného vyrovnání, je jeho žaloba nedůvodná nejen proto, že je v rozporu s dobrými mravy ve smyslu § 3 obč. zák. § 3028 odst. 3 zákona [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), jak namítá žalovaný, ale i proto, že titul, na jehož základě žalobce plnil žalovanému, nikdy nebyl zrušen a dále trvá.

26. Obecně vzato požadavek dlužníka, aby mu bylo vráceno to, co plnil dle pravomocného usnesení o schválení vyrovnání, aniž toto rozhodnutí bylo zákonem předvídaným způsobem zrušeno, zcela popírá zásady, na nichž stojí institut vyrovnání. Vyrovnání je svou podstatou narovnáním poměrů mezi úpadcem a jeho věřiteli, kteří k němu přistupují a souhlasí s částečným zaplacením svých pohledávek při vědomí (mimo jiné) toho, že dlužníkovy zdroje jsou omezené a nestačí k plnému uspokojení všech věřitelů.

27. Z logiky věci se podává, že by bylo zásadním vychýlením poměrů nastolených vyrovnáním, kdyby plnění poskytnuté jednomu z věřitelů bez zrušení „usnesení o schválení vyrovnání“ (správně usnesení o potvrzení vyrovnání) bylo jen tak vráceno dlužníku. Nárok na vrácení toho, co bylo plněno v souladu s pravomocným rozhodnutím soudu, může obstát jedině v případě, že toto rozhodnutí bude odklizeno (zrušeno). Tyto závěry jsou souladné s názorem obsaženým v rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 23. dubna 2014, sp. zn. 31 Cdo 3309/2011, a v předchozím zrušujícím rozhodnutí je Nejvyšší soud jako neaplikovatelné neodmítl.

28. Proti prvnímu výroku rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 zákona 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, případně (kdyby Nejvyšší soud dovodil, že o takové odchýlení nejde) na vyřešení právních otázek dovolacím soudem dosud neřešených, konkrétně otázek:

[1] Bylo plnění právního předchůdce žalobce právnímu předchůdci žalovaného plněním na pohledávku, která zanikla v důsledku splnění potvrzeného vyrovnání?

[2] Vyžaduje změna právního názoru odvolacího soudu, aby odvolací soud seznámil účastníky s jím

předjímanou změnou právního posouzení a poučil je dle § 213b a § 118a o. s. ř., vztahuje-li se odlišný právní názor k jiným skutečnostem než těm, na nichž založil své právní posouzení soud prvního stupně?

29. Dovolatel namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud napadené rozhodnutí změnil v tom duchu, že rozsudek obvodního soudu se potvrzuje, případně aby je zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (a pro případ zrušení žádá o rozhodnutí dle § 243e odst. 3 o. s. ř.).

30. V mezích uplatněného dovolacího důvodu argumentuje dovolatel k položeným otázkám následovně:

a/ K otázce č. 1 (Plnění oddělenému věřiteli po splnění vyrovnání).

31. Z žaloby plyne, že předmětem sporu není to, co právní předchůdce dovolatele uhradil na uspokojení nepřednostních pohledávek. Odvolacímu soudu dovolatel vytýká, že pominul, že předmětem vyrovnání byly (jak plyne z usnesení o potvrzení vyrovnání) pouze pohledávky přihlášené jako nezajištěné (nepřednostní). Z toho, že pohledávky č. 1 až 3 byly přihlášeny do vyrovnání jako přednostní a zajištěné, neplyne, že byly zahrnuty do vyrovnání; naopak, podle obsahu vyrovnání na ně dlužník nebyl povinen platit ničeho.

32. Bylo věcí věřitele rozhodnout se, zda pohledávku přihlásí do vyrovnání jako nepřednostní (a obdrží na ni případně určitou částku jako vyrovnací kvótu), nebo jako přednostní (a bude se uspokojovat odděleně, se všemi výhodami a riziky). Jestliže se ale rozhodl, že pohledávku přihlásí jako přednostní, zůstalo mu (jak uvádí R 69/2012, na něž navazuje rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. února 2012, sp. zn. 29 Cdo 460/2010, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. července 2013, sp. zn. 29 Cdo 1897/2013) jen právo na uspokojení pohledávky ze zástavy, nikoli již z jiného dlužníkovy majetku. Tento závěr napadené rozhodnutí nerespektuje.

33. Dovolatel rovněž míní, že chtěl-li se odvolací soud odchýlit od skutkových závěrů soudu prvního stupně, nebo jinak hodnotit důkazy, měl dokazování zopakovat (což neučinil).

b/ K otázce č. 2 (Poučovací povinnost odvolacího soudu).

34. Potud dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že odvolací námitky žalovaného (k hodnotě zajištění, k tomu, zda bylo placeno na jistinu, nebo na příslušenství, a k rozporu s dobrými mravy) v podstatě neřešil, což je postup rozporný s judikaturou Nejvyššího soudu (v dovolání označenou).

35. Žalovaný ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, případně zamítnout, maje napadené rozhodnutí za správné.

36. Rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (v aktuálním znění) se podává z bodu 2., článku II, části první zákona [296/2017](#) Sb., kterým se mění zákon 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

37. Dovolání je přípustné podle § 237 o. s. ř., když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání vypočtených v § 238 o. s. ř. a v posouzení dovoláním předestřené právní otázky č. 1 je napadené rozhodnutí v rozporu s níže označenou judikaturou Nejvyššího soudu. Otázka č. 2 se

týká tzv. jiné vady řízení, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existenci takových vad zkoumá dovolací soud u přípustného dovolání z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), takže Nejvyšší soud neshledává účelným zabývat se (poté, co dovolání připustil pro řešení otázky č. 1) samostatně přípustností dovolání k otázce č. 2; k námitkám vzneseným v souvislosti s touto otázkou se vyjádří v mezích přípustného dovolání.

38. Nejvyšší soud se nejprve - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

39. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

40. Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

41. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení zákona o konkursu a vyrovnání a zákona [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku:

§ 28 (ZKV)

(1) Věřitelé pohledávek, které byly zajištěny zástavním právem, zadržovacím právem, omezením převodu nemovitosti, převodem práva dle § 553 občanského zákoníku nebo postoupením pohledávky dle § 554 občanského zákoníku (dále jen „oddělení věřitelé“), mají právo, aby jejich pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna.

(...)

§ 46 (ZKV)

(1) Dlužník, u kterého jsou dány podmínky pro prohlášení konkursu, může podat u soudu příslušného ke konkursu (§ 3 odst. 1) návrh na vyrovnání. Soud projedná návrh, jen nebyl-li už prohlášen konkurs.

(2) V návrhu uvede dlužník, jaké vyrovnání nabízí. Může přitom nabídnout vyrovnání formou nové emise akcií nebo jiných cenných papírů emitovaných dlužníkem nebo i nepeněžní formou, například vydáním části aktiv, jež bezprostředně nesouvisejí s vlastní podnikatelskou činností dlužníka. Osoby ochotné zavázat se za splnění vyrovnání jako spoludlužníci nebo ručitelé musí návrh spolupodepsat. Není-li vypořádáno společné jmění manželů, musí návrh podepsat i manžel dlužníka na důkaz, že souhlasí s použitím veškerého majetku z nevypořádaného společného jmění k účelu vyrovnání. Všechny podpisy musí být úředně ověřeny.

(...)

§ 53 (ZKV)

Práva, pohledávky a nároky věřitelů ve vyrovnání

(1) Ve vyrovnání je za věřitele pokládán každý, kdo přihlásí na základě výzvy soudu (§ 50 odst. 3 písm. c/) svůj nárok. Způsob, pořadí a míra uspokojení nároků se určí až v potvrzeném vyrovnání (§ 60), nebude-li možné dosáhnout uspokojení mimo vyrovnání podle dalších ustanovení.

(2) Z vyrovnání jsou vyloučeny úroky včetně úroků z prodlení ode dne, kdy povolení vyrovnání nabylo právní moci, a právo na ně zaniká dnem, kdy právní moci nabylo usnesení o potvrzení vyrovnání.

(...)

§ 58 (ZKV)

Vyrovnací jednání

(...)

(2) Při vyrovnacím jednání (§ 50 odst. 3 písm. b/) soud zjistí, kteří věřitelé jsou ochotni přijmout návrh na vyrovnání. O právu hlasovat platí obdobně ustanovení § 38 s těmito odchylkami:

(...)

d/ oddělení věřitelé (§ 28) hlasují jen za tu část pohledávky, která nebude uhrazena z práva na oddělené uspokojení (§ 28);

(...)

§ 60 (ZKV)

(1) Soud usnesením vyrovnání potvrdí, jestliže jsou splněny tyto podmínky:

a/ nároky osob oprávněných požadovat vyloučení věci, nároky oddělených věřitelů (§ 28) a nároky na poskytnutí výživy nejsou vyrovnáním dotčeny;

(...)

§ 63 (ZKV)

Účinky potvrzeného vyrovnání

(1) Nabylo-li usnesení o potvrzení vyrovnání právní moci a dlužník úplně a včas své povinnosti podle něho splnil, zaniká jeho povinnost splnit věřitelům část závazku, k jejímuž plnění nebyl povinen podle obsahu vyrovnání, a to i tehdy, jestliže hlasovali proti přijetí vyrovnání nebo se hlasování nezúčastnili.

(...)

§ 66 (ZKV)

Zastavení a skončení vyrovnání

(...)

(3) Soud prohlásí usnesením vyrovnání za skončené, jakmile usnesení o potvrzení vyrovnání nabylo právní moci. Toto usnesení se účastníkům nedoručuje a není proti němu opravný prostředek; pro uveřejnění tohoto usnesení, provedení příslušných zápisů a vyrozumění o něm se užije ustanovení odstavce 2.

(...)

§ 451 (obč. zák.)

(1) Kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.

(2) Bezdůvodným obohacením je majetkový prospěch získaný plněním bez právního důvodu, plněním z neplatného právního úkonu nebo plněním z právního důvodu, který odpadl, jakož i majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů.

42. V R 69/2012 (první zrušující rozsudek) Nejvyšší soud vysvětlil, že zněním zákona o konkursu a vyrovnání rozhodným pro danou věc je znění účinné do 24. října 2000 (v tomto znění jsou citována i výše uvedená ustanovení). Použitelnost ustanovení § 451 obč. zák. v podobě citované výše plyne z toho, že ke vzniku práva na vydání bezdůvodného obohacení mělo dojít před 1. lednem 2014; srov. § 3028 odst. 1 o. z. a např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. srpna 2016, sp. zn. 28 Cdo 2327/2016.

43. Ve výše formulovaném právním rámci činí Nejvyšší soud k položeným otázkám následující závěry:

a/ K otázce č. 1 (Plnění oddělenému věřiteli po splnění vyrovnání).

44. Nejvyšší soud v této věci přijal dva zrušující rozsudky (jimž věc vždy vrátil obvodnímu soudu k dalšímu řízení). Všechna vodítka nezbytná pro řádné právní posouzení věci přitom formuloval již v prvním zrušujícím rozsudku z 21. prosince 2011 (R 69/2012). Jakkoli druhý zrušující rozsudek (z 31. října 2017) byl zacílen na odklizení nesprávného názoru obou soudů, že nárok je promlčen, jelikož žalovaným vznesená námitka promlčení se posuzuje podle ustanovení zákona [40/1964](#) Sb., občanského zákoníku, i v tomto druhém rozsudku Nejvyšší soud shrnul (zopakoval) nosné důvody R 69/2012, jež představovaly závazný právní názor Nejvyššího soudu v dané věci a jež mají být obecnými soudy i v důsledku uveřejnění prvního rozsudku ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pokládány za ustálenou judikaturu Nejvyššího soudu na dané téma. Šlo o tyto závěry:

[1] Nárokem odděleného věřitele, který ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 písm. a/ ZKV (v rozhodném znění) nemůže být dotčen vyrovnáním, je ve shodě s ustanovením § 28 odst. 1 uvedeného zákona „právo odděleného věřitele, aby jeho pohledávka byla uspokojena ze zpeněžení věci, práva nebo pohledávky, jimiž byla zajištěna“.

[2] Zástavní věřitel, který je i osobním věřitelem dlužníka (jenž je současně dlužníkem zástavním) ve vyrovnacím řízení vedeném podle zákona o konkursu a vyrovnání, má po skončení vyrovnání splněného dlužníkem jen právo na uspokojení osobní pohledávky ze zástavy, nikoliv již z jiného

dlužníková majetku. Osobní závazek dlužníka vůči tomuto věřiteli zanikl v rozsahu, v němž dlužník nebyl k jeho plnění povinen podle obsahu vyrovnání (stejně jako ostatní dlužníkovy osobní závazky), splněním potvrzeného vyrovnání.

[3] Je-li osobní pohledávka zástavního věřitele vůči osobnímu dlužníku, jenž je současně zástavním dlužníkem, podle stavu ke dni, kdy nabylo právní moci usnesení o povolení vyrovnání takovému dlužníku, nižší než hodnota zástavy, která ji zajišťuje, nelze částku, o kterou výtěžek zpeněžení zástavy převyšuje takto určenou pohledávku, použít na úhradu úroků a úroku z prodlení, které měly přirůst k zajištěné pohledávce v době od právní moci usnesení o povolení vyrovnání; právo na toto příslušenství zaniklo všem věřitelům vůči dlužníku dnem právní moci usnesení o potvrzení vyrovnání (které bylo následně i splněno).

45. V odstavci [39] druhého zrušujícího rozsudku pak Nejvyšší soud výslovně uzavřel, že:

„Plnění, které (vyrovnací) dlužník poskytl věřiteli na úhradu svého obchodního závazku (dluhu z obchodního závazkového vztahu) v rozsahu, ve kterém tento (obchodní) závazek (dluh) zanikl splněním potvrzeného vyrovnání, je plněním bez právního důvodu (plněním na domněle existující dluh, jenž předtím zanikl splněním potvrzeného vyrovnání); srov. § 451 odst. 2 obč. zák.“

46. Závěry, které odvolací soud přijal v napadeném rozhodnutí, jsou s těmito závaznými právními názory Nejvyššího soudu ve zjevném rozporu. Nejvyšší soud činí k tomu, co podrobně rozebral již v R 69/2012, pro poměry dané věci následující vysvětlení:

47. Od 11. listopadu 2000, kdy nabylo právní moci usnesení o povolení vyrovnání dlužníka, zaniklo žalovanému v souladu s § 53 odst. 2 ZKV právo požadovat po žalobci jakoukoli úhradu těch úroků a úroků z prodlení, které by měly přirůst k pohledávkám č. 1 až 3 v době od 11. listopadu 2000. Jakákoli částka, kterou žalovaný přijal od dlužníka na úhradu takového příslušenství, byla bezdůvodným obohacením žalovaného na úkor žalobce; v uvedeném rozsahu by šlo o plnění bez právního důvodu (§ 451 odst. 2 obč. zák.).

48. Částkou, k jejíž úhradě žalovanému za účelem uspokojení pohledávek č. 1 až 3 byl (měl být) dlužník povinen podle potvrzeného vyrovnání, je pouze částka (vyrovnací kvóta), k jejíž úhradě žalovanému (jeho právními předchůdci) zavazuje dlužníka usnesení konkursního soudu o potvrzení vyrovnání ze dne 3. srpna 2001 (srov. jeho opis na č. l. 18-60).

49. V rozsahu, v němž usnesení o potvrzení vyrovnání neukládalo dlužníku uspokojit pohledávky č. 1 až 3 zajištěné zástavním právem váznoucím na nemovitostech dlužníka (pohledávky, k nimž právnímu předchůdci žalovaného náleželo ve smyslu § 28 odst. 1 ZKV právo na oddělené uspokojení z titulu zástavního práva), zůstalo takovému oddělenému věřiteli po skončení vyrovnání splněného dlužníkem pouze právo na uspokojení pohledávek č. 1 až 3 v neuhrazeném rozsahu ze zpeněžení zástavy. Totéž Nejvyšší soud ozřejmil již v R 69/2012 závěrem, že „vyrovnáním nedotčena zůstala pouze zástavní pohledávka“.

50. Podle literatury i ustálené judikatury je přitom „zástavní pohledávka“ rovněž peněžitou pohledávkou, jejíž omezení spočívá v tom, že může být uspokojena pouze z výtěžku zpeněžení zástavy; k povaze zástavní pohledávky srov. v literatuře např. Bureš, J. - Drápal, L.: Zástavní právo v soudní praxi, 2. vydání, Praha, C. H. Beck 1997, str. 16 a 17, a v rozhodovací praxi soudů např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. dubna 1997, sp. zn. 2 Cdon 1612/96, uveřejněné pod číslem 30/1998 Sb. rozh. obč., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. prosince 1997, sp. zn. 2 Cdon 967/97, uveřejněné pod číslem 46/1998 Sb. rozh. obč., a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2005, sp. zn. 29 Odo 396/2003, uveřejněný pod číslem 31/2007 Sb. rozh. obč.

51. Ještě jinak řečeno, po skončení vyrovnání a poté, kdy dlužník splnil vyrovnání způsobem uvedeným v usnesení, jímž konkursní soud vyrovnání potvrdil, je vztah odděleného věřitele vůči dlužníku (jenž předtím byl i osobním dlužníkem) se zřetelem k povaze zajištění (zástavní právo) pouze vztahem zástavního věřitele k zástavnímu dlužníku.

52. S přihlédnutím k tomu, že podle žalobních tvrzení měl žalobce v době do 27. června 2003 uhradit žalovanému na uspokojení pohledávek č. 1 až 3 více, než činila hodnota zástavy, je vzhledem k ustanovení § 3073 o. z. zjevné, že pro posouzení zániku zástavního práva složením obvyklé ceny zástavy se použijí právní předpisy účinné před 1. lednem 2014; přesnějším vymezení brání skutečnost, že skutkový stav věci zjištěný soudy nižších stupňů zatím nedovoluje uzavřít v rovině právní, jaký předpis (a v jakém znění) byl rozhodný pro vznik zástavního práva (srov. k tomu např. též odstavec [22] rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. ledna 2021, sp. zn. 29 Cdo 168/2019).

53. Jestliže žalobce (jeho právní předchůdce) po skončení splněného vyrovnání žalovanému (jeho právnímu předchůdci) plnil na úhradu pohledávek č. 1 až 3 zajištěných zástavním právem, pak v rozsahu, v němž takto uhrazená částka převýšila obvyklou cenu zástavy, se žalovaný (jeho právní předchůdce) jejím přijetím bezdůvodně obohatil na úkor žalobce (jeho právního předchůdce); v uvedeném rozsahu by již šlo o plnění bez právního důvodu (§ 451 odst. 2 obč. zák.).

54. Budiž dodáno, že závěry formulované v odstavcích 50. až 53. výše činí nesprávnými nejen závěry odvolacího soudu, nýbrž i závěry obvodního soudu, jenž svůj úsudek, že bezdůvodným obohacením je vše, co žalobce plnil žalovanému po skončení splnění vyrovnání, a že hodnotu zástavy netřeba zjišťovat, založil na neporozumění způsobu, jakým může zaniknout zástavní pohledávka. Ta totiž může (podle právních předpisů účinných před 1. lednem 2014 mohla) zaniknout i tím, že zástavní dlužník postupně uhradí (splatí) zástavnímu věřiteli obvyklou cenu zástavy, čímž při současném zachování zástavy pro sebe přivodí zánik zástavního práva (srov. § 151g obč. zák. ve znění účinném do 31. prosince 2000, § 170 odst. 5 obč. zák. ve znění účinném od 1. ledna 2001 do 31. prosince 2001, § 170 odst. 1 písm. e/ obč. zák. ve znění účinném od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2013).

55. Jakkoli je Nejvyšší soud přesvědčen, že nepoužitelnost závěrů rozsudku odvolacího soudu ze dne 7. května 2014 opírajících se o rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3309/2011 vyplynula již ze závěru formulovaného v odstavci [39] jeho druhého zrušujícího rozsudku (jak citován v odstavci 45. výše), výslovně uvádí, že argumentace označeným rozsudkem je v napadeném rozhodnutí nepřiléhavá. K tomu, aby nastaly účinky předjímané ustanovením § 53 odst. 2, § 60 odst. 1 písm. a/ a § 63 odst. 1 ZKV (aby dále nepřirůstalo příslušenství pohledávek, a aby se zajištěné osobní pohledávky změnily v pouze zástavní pohledávky) není zapotřebí zrušení jakéhokoli rozhodnutí konkursního soudu vydaného v předmětném vyrovnacím řízení.

56. Z nepochopení toho, co se rozumí splněním potvrzeného vyrovnání na straně jedné a plněním na úhradu zástavní pohledávky po skončení splněného vyrovnání na straně druhé, zjevně vycházejí i úvahy odvolacího soudu o rozporu uplatněného nároku s dobrými mravy (které již proto nelze akceptovat).

57. Názor odvolacího soudu, že dlužník se nepřipustně domáhá vrácení toho, co plnil dle pravomocného usnesení o potvrzení vyrovnání (jak jej Nejvyšší soud shrnul v odstavcích 24. až 27. výše), se opět mýjí s podstatou sporu a ignoruje závěr obsažený v R 69/2012, kde Nejvyšší soud již v reakci na argumentaci obsaženou v prvním rozsudku odvolacího soudu (ze dne 24. června 2009) označil za: „zjevně nesprávný závěr odvolacího soudu o tom, že žalobce se nepřipustně domáhá reparace výsledků vyrovnacího řízení plynoucích z rozhodnutí o potvrzení vyrovnání“.

58. Právní posouzení věci odvolacím soudem tedy (opět) není správné. Nejvyšší soud proto, aniž

nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené rozhodnutí zrušil (včetně závislého výroku o nákladech řízení) a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.). Vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí neobstálo již v rovině právní, shledává Nejvyšší soud nadbytečným zkoumat, zda důvody pro jeho zrušení zakládá i argumentace, jež se váže k otázce č. 2.

59. Důvod zrušit (pro pochybení při určení výše bezdůvodného obohacení popsané v odstavci 54. výše) bez dalšího i rozsudek soudu prvního stupně (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.) Nejvyšší soud neměl (a jen proto tak nemůže postupovat ani odvolací soud). V další fázi odvolacího řízení nepřehlédne odvolací soud závěry, jež přijal Nejvyšší soud (při výkladu ustanovení § 170 odst. 1 písm. e/ obč. zák. ve znění účinném od 1. ledna 2002 do 31. prosince 2013) k určení obvyklé ceny zástavy v rozsudku ze dne 15. dubna 2010, sp. zn. 21 Cdo 924/2009, uveřejněném v časopise Soudní judikatura, číslo 1, ročníku 2011, pod číslem 11).

60. Pro účely dalšího postupu odvolacího soudu v řízení Nejvyšší soud dále připomíná, že usnesení odvolacího soudu o procesním nástupnictví na straně žalobce, vyhlášené v průběhu odvolacího jednání konaného dne 22. ledna 2020 (srov. odstavec 19. výše), je ve smyslu ustanovení § 238a o. s. ř. usnesením, proti němuž je dovolání přípustné (jak v protokolu o tomto odvolacím jednání konstatoval i odvolací soud; srov. opět č. l. 642 p. v.). Podle ustanovení § 168 odst. 2 o. s. ř. (jež je ve smyslu ustanovení § 211 o. s. ř. přiměřeně použitelné i v odvolacím řízení) usnesení doručí soud účastníkům, je-li proti němu odvolání nebo dovolání, nebo jestliže to je třeba pro vedení řízení anebo jde-li o usnesení, kterým se účastníkům ukládá nějaká povinnost. Odvolacímu soudu nic nebránilo v tom, aby v zájmu procesní ekonomie toto usnesení, jež vyhlásil téhož dne jako dovoláním napadený rozsudek, písemně vyhotovil a doručil účastníkům jako součást písemného vyhovení rozsudku (a tamtéž je odůvodnil). Postup, který v dané věci zvolil usnesení podrobně odůvodnil v odstavcích 10. až 18. písemného vyhotovení rozsudku, aniž učinil součástí písemného vyhotovení rozsudku (jeho výrokové části) výrok usnesení, však odporuje zákonu. Ustanovení § 236 odst. 2 o. s. ř. totiž zakazuje (má za nepřípustné) dovolání jen proti důvodům rozhodnutí a výrok usnesení účastníkům dosud nebyl doručen, ačkoli lhůta k podání dovolání běží účastníkům řízení právě až od doručení písemného vyhotovení usnesení (srov. § 240 odst. 1 o. s. ř.). Ostatně, poučení o dovolání obsažené v rozsudku se týká jen možnosti podat dovolání proti „rozsudku“. Jinak řečeno, usnesení, kterým v průběhu odvolacího řízení (při odvolacím jednání) rozhodl o tom, kdo je procesním nástupcem účastníka, nebo o vstupu do řízení na místo dosavadního účastníka (§ 107a o. s. ř.), je odvolací soud povinen písemně vyhotovit a doručit účastníkům řízení (§ 168 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 211 o. s. ř. a s ustanovením § 238a o. s. ř.). Odvolací soud tudíž neprodleně přistoupí k nápravě uvedeného procesního pochybení tak, že usnesení ze dne 22. ledna 2020 řádně písemně vyhotoví a doručí je účastníkům řízení (jejich zástupcům nebo zmocněncům).

61. Jelikož ke zrušení napadeného rozhodnutí došlo proto, že odvolací soud nerespektoval závazný právní názor Nejvyššího soudu obsažený v předchozích zrušujících rozsudcích, nařídil Nejvyšší soud současně (podle § 243e odst. 3 o. s. ř.) nařídil, aby věc v dalším řízení projednal senát, jehož členy nebudou soudci, kteří se podíleli na vydání rušeného rozhodnutí.

Další články:

- [Výkon rozhodnutí](#)
- [Poučovací povinnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Právo na informace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejná dražba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)
- [Náklady exekuce](#)
- [Eutanázie](#)
- [Zvýšení důchodového věku](#)
- [Konsolidace veřejných rozpočtů; legislativní přílepy \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní soud a procesní pravidla](#)